

aktov predošlého jazyka jako jediného aktu jazyka nového je ústředním momentom dynamiky rozvoja matematiky“ (s. 51).

Nejasnosti předkládané teorie potencialit jazyka matematiky, na které jsem v předešlých odstavcích poukazoval, nijak neubírají teorii nesené touto drobnou knížkou na důležitosti. Předkládané připomínky by měly být spíše vnímány jako pokus o stimulaci dalšího budování této bezesporu velmi progresivní teorie.

///// zpráva z konference /////

The Making of the Humanities III. Third International Conference on the History of the Humanities. Královský nizozemský institut v Římě (Itálie), 1.–3. listopadu 2012.

Tomáš Dvořák

The Making of the Humanities je velkorysý projekt konferencí a publikací organizovaný několika nizozemskými akademickými institucemi, především Amsterdamskou univerzitou a Huizingovým institutem. Skupina, v jejímž čele stojí Rens Bod a Jaap Maat, zaměřeni jinak především na lingvistiku, logiku a počítačové vědy, organizuje každé dva roky mezinárodní konferenci

a na jejím základě vydává sborníky textů.¹ Setkání akademiků i textů mají jasnou motivaci: vytvořit – či pokusit se alespoň začít vytvářet – srovnávací dějiny humanitních věd. Na rozdíl od věd přírodních, kde vedle dějin jednotlivých disciplín nalezneme počínaje devatenáctým stoletím i přehledové práce pokoušející se o syntézu jejich vývoje, a věd sociálních, jejichž souhrnné dějiny se objevují na konci dvacátého století, vědy humanitní podobný syntetický popis svých dějin postrádají. V jejich případě se setkáváme pouze s oborovými pracemi, jako třeba s dějinami lingvistiky či hudební vědy. I v několika málo vzácných případech, jež se tato oborová omezení pokoušejí překročit (nejvýrazněji ve Foucaultových *Slovech a věcech*), jde spíše jen o situační konfrontaci vybraných metod a přístupů než o vytvoření komparativních a interdisciplinárních dějin humanitních věd (jimi organizátoři rozumí *humanities*, nikoli *human sciences*, tj. obory typu lingvistiky, filologie, literární vědy, hudební vědy, historie, dějin

¹ Zatím vyšly: Rens BOD – Jaap MAAT – Thijs WESTSTEIJN (eds.), *The Making of the Humanities. Vol. I – Early Modern Europe*. Amsterdam: Amsterdam University Press 2010, a Rens BOD – Jaap MAAT – Thijs WESTSTEIJN (eds.), *The Making of the Humanities. Vol. II – From Early Modern to Modern Disciplines*. Amsterdam: Amsterdam University Press 2012.

umění...)). Je možné, že procesy specializace a fragmentarizace, jimiž tyto disciplíny v posledních letech procházejí, jsou jedním z důvodů, proč se jejich souhrnné historické podání nenabízí nijak samozřejmě. Na druhou stranu pojmy, metody a praktiky užívané humanitními disciplínami mají navzájem mnoho společného, k tomuto jejich sdílenému zázemí se pak v posledních letech přidává i nutnost obhájit svůj význam a status. Z tohoto pohledu je snaha o nový pohled na dějiny humanitních věd – takový, který zahrne nejen jejich vzájemné vztahy, ale i vztahy s vědami přírodními a sociálními a obecnější kulturní a sociální kontext vědeckého poznání – více než žádoucí.

První z řady konferencí, konaná v roce 2008, byla věnována ranému novověku, druhá pak přechodu k moderním humanitním vědám kolem roku 1800. Letošní setkání se zaměřilo na konec devatenáctého a dvacáté století. Otevřela jej Lorraine Daston (Institut Maxe Plancka pro dějiny věd) přednáškou o epistemických ctnostech humanitních věd, zejm. o rozdílu a vývoji vztahu mezi požadavky na objektivitu a nestrannost v historiografii; Glenn Most (Scuola Normale Superiore, Pisa) věnoval svou *keynote* vývoji specifické metody bádání o pramenech zvané *Quellenforschung*; Jo Tollebeek z Katolické univerzity v Lovani se věnoval „domáckosti“

humanitních věd kolem roku 1900 – totiž skutečnosti, že přes výraznější snahu o vědeckost, profesionalitu a akademičnost se v této době stále výzkum a často i výuka odehrávaly v soukromí domácností učenců.

Jednotlivé přednáškové panely se pak zaměřily jak na vnější aspekty humanitních věd – jejich vztahy s přírodními a sociálními vědami i proměny jejich společenského postavení – tak na vazby mezi jednotlivými humanitními disciplínami, metodami a praktikami. Pozornost věnovaná vztahům mezi evropskými a mimoevropskými – zejména asijskými – formami vědění a jejich klasifikaci a organizaci byla zatím spíše jen okrajová, avšak dost možná naznačuje orientaci příštího setkání.

///// zpráva z konference /////

Wissenschaftskommunikation, Utopien und Technikzukünfte. Interdisciplinární workshop. Karlsruhe (Německo), 26.–28. září 2012.

Radim Hladík

Ve dnech 26.–29. září 2012 se na půdě německého Karlsruher Institut für Technologie (KIT – Technologický institut v Karlsruhe)